

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชนศึกษากรณีเฉพาะเทศบาลตำบลเทพราช จำแนกตามเพศ และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองในเขตเทศบาลตำบลเทพราช ที่มีบุตรหลานอายุไม่เกิน 4 ปี จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน โดยยึดกรอบเนื้อหาตามคู่มือมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ 2) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 3) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 4) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน มีคำถามทั้งหมด 60 ข้อ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและได้แบบสอบถามคืนที่สมบูรณ์จำนวน 136 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบในการค้นคว้าและทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA)

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ สรุปสาระสำคัญผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

5.1.1 ผลจากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 38.20 และเป็นเพศหญิง จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 61.80 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพรับจ้างมากที่สุด จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 59.60 รองลงมาคืออาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16.90 และอาชีพเกษตรกร จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 15.40 ลำดับสุดท้ายคืออาชีพรับราชการ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 8.10

5.1.2 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความต้องการของชุมชนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่หนึ่ง คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ลำดับที่สอง คือ ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ ลำดับที่สาม คือ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน

5.1.3 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน จำแนกตามด้านบุคลากร และการบริหารจัดการโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่หนึ่งคือ ผู้ดูแลเด็กเล็กควรมีอุปนิสัยสุขุม เยือกเย็น ขยัน อดทนและรักเด็ก ลำดับที่สอง คือ ผู้ดูแลเด็กเล็กควรเป็นสื่อกลางในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัว เพื่อทราบถึงพฤติกรรมพัฒนาการของเด็ก ลำดับที่สาม คือ ผู้ดูแลเด็กเล็กมีการสังเกตและบันทึกความเจริญเติบโต พฤติกรรม พัฒนาการต่างๆ ของเด็กไว้เป็นปัจจุบันและเป็นระบบ เพื่อที่จะได้เห็นความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสำรวจความต้องการจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนดำเนินการจริง

5.1.4 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชนจำแนกตามด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่หนึ่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ลำดับที่สอง คือ สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรอยู่ในพื้นที่ ซึ่งมีขนาดเหมาะสมและต้องไม่อยู่ในพื้นที่ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย ลำดับที่สาม คือ ตัวอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัย และอุบัติเหตุต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นตามความเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอัคคีภัยอย่างสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

5.1.5 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน จำแนกตามด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่หนึ่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมด้านโภชนาการสำหรับเด็กให้ได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่ ลำดับที่สอง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้เด็กดื่มน้ำสะอาดให้เพียงพอ ลำดับที่สาม คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดการศึกษาให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตามวัยและความสามารถ

ของแต่ละบุคคล ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมประจำวันที่เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่

5.1.6 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชนจำแนกตามด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชนโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่หนึ่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำสารนิเทศ ด้วยการรวบรวมเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล ลำดับที่สอง คือ ผู้ดูแลเด็กควรมีบทบาทในการเชื่อมโยงให้บ้านและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาลำดับที่สาม คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสร้างสัมพันธ์กับชุมชน โดยการแจ้งผลการพัฒนาการของเด็กเป็นประจำทุกภาคเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในลักษณะไตรภาคี 3 ฝ่าย จากภาคส่วนต่างๆ อย่างเหมาะสม

5.1.7 เปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน พบว่า ผู้ปกครองในเขตเทศบาลตำบลเทพราช ที่มีบุตรหลานอายุไม่เกิน 4 ปี ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของชุมชนไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่ามีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรภรณ์ พยัคฆ์เมธี (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยในอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของมามี โชติมา (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ปกครองมีความต้องการในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุรักษ์ มาสเนตร (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานการบริการ

ด้านการศึกษามาตรฐาน ศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อ พบว่า การดำเนินงานบริการด้านการศึกษามาตรฐานศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัย ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อ มีระดับการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลการวิจัย การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของท่านอื่นๆ เนื่องจากผู้ปกครองมีความต้องการให้บุตรหลานได้รับการศึกษา ที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาศักยภาพตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล และเต็มตามศักยภาพ ทำให้บุตรหลานของตนมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเมดเซน (Medsen, 1997, Abstract) ศึกษาเรื่องการวัดความฉลาดทางปัญญาของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาคตะวันตกของรัฐ Nebraska พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่เลี้ยงดูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้แสดงลักษณะที่ปรากฏให้เห็นว่ามีความฉลาดทางปัญญาที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่เกิดขึ้นระหว่างการเลี้ยงดูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้นผู้ปกครอง จึงมีความต้องการให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความพร้อมในทุกๆ ด้าน

5.2.2 เปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองที่มีประสบการณ์มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชนด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546 ค, หน้า 27-28) ที่เน้นด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุน งบประมาณ ข้อมูลข่าวสาร บทบาทในการเชื่อมโยงให้บ้านและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม ความต้องการของชุมชน และเมื่อจำแนกตามอาชีพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีพื้นฐานทางความคิดที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม ความต้องการของชุมชนแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันดี เกตุบุรม (2545, บทคัดย่อ) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียน สังกัดเมืองพัทยาจำแนกตามอาชีพพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของนิภา รักผกาวงศ์ (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อ การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนหอแซฟฟิทยา อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอาชีพ พบว่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณิ วรรณเพชร (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนในเครือมารีวิทย์

พบว่าผู้ปกครองที่มีสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังจำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสถิติ กรองทอง (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองมีความต้องการให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความพร้อมด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ซึ่งสถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสมและต้องไม่อยู่ในพื้นที่ที่อาจเสี่ยงต่ออันตราย ส่วนตัวอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัย และอุบัติเหตุต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นตามความเหมาะสม นอกจากนี้ผู้บริหารควรคำนึงถึงด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น ควรมีผู้ควบคุมดูแลประตูทางเข้า - ออก เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก ควรเพิ่มพื้นที่ของบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กว้างขวางขึ้น และเมื่อฝนตกให้ผู้ดูแลเด็กช่วยดูแลเด็ก ส่วนอาคารควรมีชั้นเดียว มีรั้วรอบขอบชิด มีความสะอาด ตัวอาคารควรเป็นอาคารนิรภัย มีรั้วกันประตู สถานที่รอบนอกอาคารควรกว้าง เพื่อให้เด็กวิ่งเล่นได้ และรอบอาคารเรียนไม่ควรปลูกกระเบื้องแผ่นเรียบ เพราะเวลาฝนตกจะทำให้เด็กลื่นตก ซึ่งควรขยายพื้นที่ให้กว้างโล่ง อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีสถานที่ให้เด็กวิ่งเล่น ออกกำลังกาย

2) บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองมีความต้องการให้ผู้ดูแลเด็กเล็กควรมีอุปนิสัยสุขุม เยือกเย็น ขยัน อดทน รักเด็ก และต้องการให้ผู้ดูแลเด็กเป็นสื่อกลางในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง สมาชิกในครอบครัว เพื่อจะทำให้ผู้ปกครองทราบถึงพฤติกรรมพัฒนาการของเด็ก อีกทั้งควรมีการสังเกตและบันทึกความเจริญเติบโต พฤติกรรม พัฒนาการต่างๆ ของเด็กไว้เป็นปัจจุบันและเป็นระบบ เพื่อที่จะได้เห็นความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก นอกจากนี้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการ อาจมีการพัฒนาบุคลากร โดยการจัดให้มีการอบรมด้านภาวะอารมณ์ และจิตใจให้กับบุคลากรใหม่ที่เข้ามาทำงาน ให้มีความรู้ความสามารถในการดูแลเด็ก มีจิตใจรักเด็ก และมีความรับผิดชอบในการดูแลเด็ก

เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสม และเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น

3) การจัดการศึกษาด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองมีความต้องการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมด้านโภชนาการสำหรับเด็กให้ได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่ และควรให้เด็กดื่มน้ำสะอาดให้เพียงพอ รวมทั้งควรจัดการศึกษาให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล โดยเป็นลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาไปพร้อมๆ กัน เพื่อเด็กจะได้รับพัฒนาทุกๆ ด้าน ตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมด้านวิชาการ โดยมีการสอนหนังสือควบคู่กิจกรรม การสอนพิเศษในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ควรมีการเผยแพร่กิจกรรมทางด้านวิชาการต่อชุมชน จัดให้มีการจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ และมีการพัฒนาด้านวิชาการใหม่ๆ และกิจกรรมหลักสูตรใหม่ที่มีประโยชน์ต่อเด็ก

4) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน ผู้ปกครองมีความต้องการให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำสารนิเทศ ด้วยกรรรวมเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล รวมถึงต้องการให้ผู้ดูแลเด็กมีบทบาทเฝ้าระวังเชื่อมโยงให้บ้านและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสร้างสัมพันธ์กับชุมชนโดยวิธีการแจ้งผลการพัฒนาการของเด็กเป็นประจำทุกภาคเรียน นอกจากนี้ยังมีความต้องการให้ผู้บริหาร และบุคลากรที่ทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาให้กับผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่น ได้รับความเคลื่อนไหวการจัดการศึกษาในท้องถิ่นแก่ผู้ปกครองและชุมชน เป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร และบุคลากรที่ทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารท้องถิ่นในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น